

การละเล่นพื้นบ้านมะโย่ง

ประวัติ

กำเนิดของมะโย่ง (Mak Yong) คือ ศิลปะการละครร่ายรำมลายูชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะของการผสมผสานทางพิธีกรรม ความเชื่อ การละคร นาฏศิลป์ และดนตรีเข้าด้วยกัน มีความกลมกลืนจนเป็นศิลปะชั้นเลิศของมลายู จัดเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านชั้นเลิศของวัฒนธรรมท้องถิ่นมลายู ถือเป็นการเล่นพื้นบ้านที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นมลายูที่สามารถชมกันได้ทั่วประเทศทั้งในรัฐกลันตัน ตรัง กานู และเคดาห์ (ไทรบุรี) ซึ่งเป็นรัฐทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย บริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ไกลจนถึงเกาะสุมาตราเหนือของประเทศอินโดนีเซีย คนไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกการละเล่นมะโย่งว่า “เมะโย่ง” ตามสำเนียงภาษามลายูถิ่นปัตตานี การละเล่นมะโย่งเชื่อกันว่ามีกำเนิดมาจากความเชื่อในเรื่องของพระเจ้า และแรงบันดาลใจ ตามแนวทฤษฎีนิรุกติศาสตร์คำว่า “มะโย่ง” มาจากคำว่า “มะฮิยัง” (Mak Hiang) ซึ่งเป็นชื่อหนึ่งของแม่โพสพ ซึ่งตรงกับชื่อของแม่โพสพของชาวฮินดู-ชาว ว่า เทวีศรี” (Dewi Seri) ทำให้เกิดการสันนิษฐานว่ามะโย่งเป็นการละเล่นที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมบูชาธรรมชาติ เป็นการบูชาแม่โพสพ หรือบูชาขวัญข้าว (Semangat padi) ชาวกลันตันเชื่อกันว่ามะโย่งมีกำเนิดมาตั้งแต่ครั้งสมัยของท่านนบีอาดัม ผู้เป็นบรรพบุรุษของมนุษยชาติ บางกระแสเชื่อกันว่ามะโย่งมีกำเนิดมาจากลัทธิความเชื่อในภูตผีวิญญาณ (animism) และแนวทางการรักษาโรคด้วยวิธีการทางไสยศาสตร์ เพราะพบว่าการว่าจ้างคณะมะโย่งไปแสดง เพื่อการรักษาโรคที่บ้านของผู้คน ในทางประวัติศาสตร์มะโย่งเป็นศิลปะการละครร่ายรำมลายูที่ไม่อาจจะระบุให้ชัดเจนได้ว่าเป็นวัฒนธรรมหลวงหรือเป็นวัฒนธรรมราษฎร์ เชื่อกันว่ามะโย่งไม่ได้มีกำเนิดมาจากราชสำนักและการแสดงมะโย่งมีขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในขณะที่นักวิชาการของมาเลเซียหลายคนเชื่อกันว่ามะโย่งมีแสดงอยู่ในราชสำนักอาณาจักรปัตตานีในคริสต์ศตวรรษที่ 17 ทั้งๆ ที่ในหนังสือฮิกายัตปัตตานี (Hikayat Patani) หรือพงศาวดารปัตตานี ตามคำบอกเล่าของ นายปีเตอร์ ฟลอริส (Peter Flores) ไม่ได้ระบุว่าการแสดงที่เขาได้รับชมในอาณาจักรปัตตานีสมัยพระนางเจ้าฮิเฆา (Raja Hijau) ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 นั้นเป็นการแสดงมะโย่งแต่อย่างใด เพียงแต่บอกว่าเป็นการแสดงที่ใช้ผู้หญิงแสดงล้วน สำหรับหลักฐานที่มีอยู่ในปัตตานีปัจจุบันเป็นแต่เพียงคำบอกเล่าจากคณะมะโย่ง ซึ่งพวกเขาเชื่อกันว่ามะโย่งมีกำเนิดมาจากหมู่เกาะชวา โดยชนเผ่าบาตักปูเตีย (Batak Putih) เป็นเจ้าของการเล่นชนิดนี้ แล้วแพร่สู่อาณาจักรปัตตานี เมะโย่งเดิมทีในสมัยโบราณใช้แสดงในการประกอบพิธีกรรมบูชาขวัญข้าว (ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว) งานแก้บน สะเดาะเคราะห์ งานประเพณีเฉลิมฉลองและงานรื่นเริงต่างๆ เช่น แต่งงาน งานเข้าสู่นัด งานเมาลิต งานฮารายา งานเทศกาลประจำปีของจังหวัด งานต้อนรับบุคคลสำคัญระดับประเทศ แต่ในปัจจุบันงานเหล่านี้ไม่มีการแสดงเมะโย่งแล้ว

เอกสารของสำนักงานวัฒนธรรมอำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งอ้างอิงมาจาก นูริยัน สาและ, สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ กล่าวว่า มะโย่งหรือหมาโย่ง เป็นการละเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิมที่มีลีลาการแสดงคล้ายคลึงกับโนรามา ใช้แสดงเพื่อความบันเทิงและใช้บน หรือ สะเตาะเคราะห์ ความเป็นมาคาดว่าได้รับการถ่ายทอดวิธีการแสดงจากแหล่งเดียวกันกับละครรำของไทย ที่รัฐเกรเลา ทางตอนใต้ของอินเดีย มีการแสดงละครเร่อยู่แบบหนึ่ง เรียกว่า ยาตรี หรือชาตรี เชื่อกันว่าเป็นต้นกำเนิดของโนราและมะโย่ง มีข้อสันนิษฐานว่า มะโย่งเป็นการละเล่นที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมบูชาธรรมชาติ เป็นการบูชาแม่โพสพหรือบูชาขวัญข้าว บางกระแสว่ามีกำเนิดมาจากลัทธิคามเชื้อในภุตตวิญญาน และแนวทางการรักษาโรคด้วยวิธีทางไสยศาสตร์ เพราะพบว่ามี การว่างจ้างคณะมะโย่งไปแสดงเพื่อการรักษาโรคที่บ้านผู้ป่วย (คล้ายโนราโรงครู) คำบอกเล่าของคณะ มะโย่งในปัจจุบันมีอาจะระบุแหล่งกำเนิดของมะโย่ง แต่นักวิชาการของมาเลเซียสันนิษฐานว่าน่าจะมี กำเนิดมาจากอาณาจักรปัตตานีในอดีต เพราะมะโย่งใช้ภาษามลายูสำเนียงถิ่นปัตตานีมาแสดง การแสดงมักจัดในโอกาสประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อ เช่นงานพิธีกรรมบูชาขวัญข้าว งานแก้บน สะเตาะเคราะห์ และงานประเพณี เทศกาลเฉลิมฉลอง การแสดงจะสร้างโรงขึ้นง่ายๆ เรียกว่า “บังซัล” หรือ “ปังง” ปัจจุบันมักยกพื้นสูงมากกว่าเดิมเพื่อให้ผู้ชมมองเห็นทั่วถึง เป็นโรงละครเปิด กลางแจ้ง ก่อนเปิดการแสดงต้องเริ่มด้วยพิธีกรรมการเปิดโรงเรียกว่า บูกา ปังง เมื่อสิ้นสุดการแสดง ทุกครั้ง จะต้องทำพิธีกรรมเปิดโรง

นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ประวัติความเป็นมาของมะโย่งมี 3 ตำนาน คือ

ตำนานที่ 1

พระราชโอรส 2 พี่น้องของกษัตริย์องค์หนึ่งเสด็จประพาสป่าพร้อมด้วยพระพี่เลี้ยงและพระสหาย ได้ทอดพระเนตรเห็นแรดขาวตัวหนึ่งบนภูเขาโอโย่ง พระราชโอรสมีความประสงค์ใคร่จะได้แรดขาวตัวนั้น แต่จับไม่ได้จึงเสด็จกลับมาจัดแสดงการเป็นอยู่ของแรดขาวตัวนั้น มีผู้แสดง 4-5 คน มีเครื่องดนตรี คือ ซอ 1 คัน ตาเวาะ 2 วง ปี่และกลอง ได้ประทานนามการแสดงครั้งนั้นว่า “มะโย่ง” เพราะแรดขาวตัวนั้นพบบนภูเขาโอโย่ง ในรัฐตรังกานู และ “มะ” ที่เติมหน้านั้นมาจาก “เมาะ” คือ เป็นการแสดงของสตรี ฉะนั้นมะโย่งตามตำนานนี้จึงมาจากเรื่องราวของ แรดขาวบนภูเขาโอโย่งในรัฐตรังกานู

ตำนานที่ 2

รายาบรือราสะครองเมืองบรีอดะ มีธิดานามว่า ฆานอสูรี และโอรส (ไม่ปรากฏนาม) สามารถแปลงกายเป็นสุนัขดำ วันหนึ่งพระธิดาออกประพาสป่าพร้อมด้วยสุนัขดำ ไปพบบาเตาะ หรือคนป่า ซึ่งสามารถร้องเพลงไพเราะจับใจ พระธิดาขอร้องเพลงด้วย เมื่อร้องครบเจ็ดวันจึงเสด็จกลับวัง อยู่มาไม่นานทรงครรภ์กับพระเชษฐา เป็นสาเหตุให้ถูกขับไล่ออกจากเมือง ต่อมารายาบรือราสะรับสั่งให้ทหารฆ่าสุนัขดำ และรับเอาพระธิดาและพระนัดดากลับเมือง วันหนึ่งพระกุมารล้มเจ็บ ร่ายาสั่งให้โหร

ทำนายและรักษาพระนัดดา โหรรักษาโดยการประกอบชอกจากเส้นเกศาฆานอสุรีเป็นสายคันชัก เมื่อประกอบเป็นขอเสร็จแล้วโหรจึงให้พระกุมารสีซอ ขอเสียงดังว่า “พ่อตายแต่แม่ยังอยู่” พระกุมารได้ยินเสียงนี้จึงหายเจ็บไข้ จากนั้นพระกุมารได้ลาไปเรียนสีซอและการร้องรำกับบาเตาะปูเตะ เสียงขอที่บาเตาะสอนมีเสียงว่า เปาะโย่ง พระนัดดาจึงมีนามว่าเปาะโย่ง มาตั้งแต่นั้น เมื่อเปาะโย่งกลับเมืองบรีอดะแล้วได้แสดงความสามารถถวายราชา เปาะโย่งให้คนไปตัดไม้ไผ่มาทำซออระ (แตระ) ไม้ปูเตะ (ไม้จิก) ทำก๊อแน (กลอง) พร้อมกับผู้สีซออีกคนหนึ่ง เสร็จแล้วเปาะโย่งร้ายรำและร้องเพลงเป็นที่ขึ้นชอบแก่ผู้ชม เป็นเหตุให้มีการแสดงประเพณีนี้แพร่หลายเป็นลำดับ

ตำนานที่ 3

มะโย่งเกิดที่มายอปาเห็ด สมัยราชา มุดอแลแลอ บ้างว่าเกิดที่เมือง แปลหมัง (ปาเล็มบัง) สมัยราชาภาชีนาปันซีตอ มีระธิดาเจ็ดพระองค์ ขณะที่ประพาสอุทยานที่ กอแลตาแมกนุงสารี หรือสระน้ำ ณ อุทยานเชิงเขา ได้ศึกษาวิชาขับร้องพ็อนรำกับ นายตุระ ซึ่งมีเสียงอันไพเราะจับใจ เสร็จแล้วเสด็จกลับวัง ต่อมารายารับสั่งให้นายตุระและพระธิดาแสดงมะโย่งขึ้นเป็นครั้งแรก โดยพระธิดาองค์โตแสดงเป็นเปาะโย่ง องค์รองเป็นเมาะโย่ง และธิดาองค์อื่นๆ แสดงเป็นนางรำ ส่วนตุระเองแสดงเป็นพราหมณ์และทำหน้าที่เป็นนายโรง

วิธีการเล่น

มะโย่งเป็นการแสดงที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวตั้งแต่ครั้งโบราณแล้วเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ชาวไทยมุสลิมในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้อธิบายเพิ่มเติม โดยกล่าวถึงที่มาของคำว่า มะโย่ง คำว่า มะหรือเมาะ แปลว่า แม่ ส่วนโย่งหรือโย่งเป็นพระนามของเจ้าหญิงพระองค์หนึ่งแห่งชาว จิงซอนให้สันนิษฐานต่อไปได้ว่า เหตุที่เรียกละครประเภทนี้ว่า มะโย่ง อาจเป็นตัวละคร จิงเรียกกันโดยใช้คำว่า มะ หรือ เมาะนำหน้า

เครื่องดนตรี นิยมใช้กันอยู่ 5 ชนิด คือ

1. รือบะ หรือรือบบั คล้ายซอสามสายของไทย จำนวน 1 - 2 คน
2. กีนดิงมลายู หรือกลองมลายู หรือกลองแขก 3 หน้า จำนวน 2 ใบ
3. ฆ้องใหญ่เสียงทุ้มแหลมอย่างละใบ
4. กอเลาะ(กรับ) จำนวน 1 คู่
5. จือระะ หรือกรับ จำนวน 3 - 4 อัน (จือระะทำด้วยไม้ไผ่ยาวประมาณ 16-18 นิ้วใช้ตี)

ผู้แสดง เนื่องจากมะโย่งแสดงเป็นเรื่องจึงมีตัวละครประกอบด้วย มะโย่งคณะหนึ่งๆ มีคนประมาณ 20 - 30 คน เป็นลูกคู่เล่นดนตรี 5 - 7 คน นอกนั้นเป็นผู้แสดงและเป็นผู้ช่วยผู้แสดงบ้าง ผู้แสดงหรือตัวละครสำคัญมี 4 ตัว คือ

1. ปะโย่งหรือเปาะโย่ง แสดงเป็นพระเอก มีฐานะเป็นกษัตริย์หรือเจ้านาย ตัวปะโย่งจะใช้ผู้หญิงร่างแบบบางหน้าตาสะสวย มีเสน่ห์ ขับกล่อมเก่ง น้ำเสียงดี เป็นผู้แสดงหรือเป็นตัวชูโรง
2. มะโย่งหรือเมาะโย่ง แสดงเป็นนางเอก มีฐานะเป็นเจ้าหญิงหรือสาวชาวบ้านธรรมดาตามแต่เนื้อเรื่องที่แสดง ใช้ผู้หญิงร่างแบบบาง หน้าตาดีเป็นผู้แสดง
3. ป้อรันมุดอ แสดงเป็นตัวตลกตัวที่ 1 มีฐานะเป็นเสนาคนสนิทหรือคนใช้ใกล้ชิดของปะโย่ง ใช้ผู้ชายหน้าตาทำทางน่าขบขันชวนหัว เป็นผู้แสดง ป้อรันมุดอ จะพูดจาตลกคะนอง สองแง่สองมุม ฉลาดทันคน กล้าหาญ แต่บางครั้งโง่ทึบและขลาดกลัว ตาขาว
4. ป้อรันควอ หรือพราน แสดงเป็นตัวตลกตัวที่ 2 มีฐานะเป็นเสนาคนสนิทตัวรองของปะโย่ง เป็นเพื่อสนิทของป้อรันมุดอ จะเป็นตัวที่คอยสนับสนุนให้ป้อรันมุดอสามารถตลกจี๋เส้นได้มากขึ้น
5. ปะโย่งมุดา พระเอกของเรื่องเป็นโอรสของปะโย่ง
6. ปูตรีมะโย่ง นางเอกของเรื่องรับบทเป็นเจ้าหญิง พระธิดา
7. ดายัง เป็นตัวประกอบฝ่ายหญิง เป็นนางข้าหลวง เป็นนางรำและนักร้องประสานเสียง ให้คณะดนตรีประกอบการแสดง

โรงหรือเวทีแสดง ปัจจุบันโรงมะโย่งปลูกเป็นเพิงหมาแหงน ยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร กว้าง 5 - 6 เมตร ยาว 8 - 10 เมตร จากท้ายโรงประมาณ 1 - 2 เมตร จะกั้นฝา 3 ด้าน คือ ด้านท้ายกับด้านข้างทั้งสองด้านหน้าใช้ฉากปิดกั้นให้มีช่องออกหน้าโรงได้ เนื้อที่ด้านท้ายโรงใช้เป็นเวทีแต่งกายเก็บของและพักผ่อนนอนหลับด้านหน้าโรงเป็นโล่งทั้ง 3 ด้าน จากพื้นถึงหลังคาด้านหน้าสูงประมาณ 3.5 เมตร ชายหลังด้านหน้าจะมีระบายป้ายชื่อคณะอย่างโรงลิเกหรือโนรา ส่วนใต้ถุนโรงใช้เป็นที่พักหลับนอนไปด้วย

โอกาสที่แสดง มะโย่งจะแสดงในงานเฉลิมฉลองงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงอื่นๆ ตามที่เจ้างานรับไปแสดงปกติแสดงในเวลากลางคืนโดยเริ่มแสดงราว 19 นาฬิกา เลิกเวลาประมาณ 1 นาฬิกา ก่อนการแสดงจะมีการร่ายหรือกล่าวกลอนเพื่อและไหว้ครูตามธรรมเนียม แล้วเริ่มเรื่องการแสดงในรูปแบบจักรๆ วงศ์ๆ ใช้คนเล่นตั้งแต่ 10 - 20 คน ให้ความสำคัญกับตัวพระเอกและนางเอกของเรื่อง ในการดำเนินเรื่อง

การแสดงมะโย่งจังหวัดปัตตานี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลเจ้าเกล้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

นักบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบมะโย่ง

ที่มาภาพ : หน้า 5933 (มะโย่ง). สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่มที่ 12

การแต่งกายของตัวเอกในเรื่องที่ทรงเครื่องสวยงามกว่าตัวรอง
ที่มาภาพ : หน้า 5933 (มะโย่ง). สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่มที่ 12

การแสดงสาธิตมะโย่งที่ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2526
ที่มาภาพ : หน้า 5934 (มะโย่ง). สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่มที่ 12

นับแต่สมัยอดีตกระทั่งถึงปัจจุบันการแสดงมะโย่งอันเป็นการแสดงของชนชาวมลายู โดยเฉพาะในชายแดนสามจังหวัดใต้ของไทย กำลังจะเลือนหายไปซึ่งเป็นวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นมลายูในภาคใต้ที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาให้ แต่แล้วความเป็นปัญหาในหลายๆ ด้านที่ส่งผลกระทบต่อวิถีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต้องมาเป็นอุปสรรคในการก้าวเดินของวัฒนธรรมการแสดงมะโย่งนี้ จนกล่าวได้ว่ามะโย่งกำลังจะล้มหายจากสังคมแห่งมลายูในภาคใต้ของไทยไป ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

เครื่องแต่งกาย

ตัวปะโย่งและปะโย่งมูดา จะนุ่งกางเกงทรงหลวม สวมเสื้อแขนสั้น เสื้อรัดรูป ไม่มีปก มีผ้าฝ้ายยาวขนาดผ้าขาวม้าสวมทับเสื้อ และกางเกงอีกชั้นหนึ่ง สวมมงกุฎ ถักมิดหยาวยเป็นอาวุธเพื่อการทำโทษมิใช่เพื่อการต่อสู้ มิดหยาวยใช้ฟาดตัวตลกในเชิงหยอกล้อมากกว่าจริงจัง มะโย่งและปุตรีมะโย่ง สวมเสื้อตามแบบอย่างของสตรีมลายู คือสวมเสื้อก๊อบายา นุ่งผ้าถุงที่เรียกว่าผ้าซังกิต สวมเครื่องประดับสตรีครบชุด ทรงผมเกล้ามวย มีผ้าสไบคาดบ่า นักแสดงประกอบฝ่ายหญิง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าตามแบบอย่างสตรีมลายูทั่วไป เช่นเดียวกับตัวตลกหรือตัวพราน นุ่งกางเกง หรือโสร่ง มีผ้าคาดเอว เหน็บมิดคลกที่เอว สมัยก่อนสวมหน้ากาก แต่ปัจจุบันไม่นิยม

นิทานที่ใช้แสดง

ต้นตำรับเดิมใช้เรื่อง รามามูดา ต่อมาเมื่อมีเรื่องอื่นๆ ที่นิยมมากคือเรื่อง ขนดั่งอิมมัส หรือสังข์ทอง ปุตรีดี มุนมูดา หรือเจ้าหญิงแดงอ่อน เมื่อมะโย่งมากมายเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ก็ยังคงนิทานแบบจักรๆ วงศ์ๆ แบบเดิม บางเรื่องใช้เวลาแสดง 3 วัน 3 คืน ติดต่อกันกว่าจะจบเรื่อง หลายปีมานี้การละเล่นมะโย่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการละเล่นที่ขัดกับหลักคำสอนในศาสนาอิสลาม ทำให้นักวิชาการและนักวัฒนธรรมของประเทศมาเลเซียต้องจัดการสัมมนาทางวิชาการเพื่อหาข้อพิสูจน์เรื่องนี้ คำกล่าวหาว่าลักษณะนี้เกิดขึ้นบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย แต่ไม่รุนแรงเท่ากับในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย แต่มีผลทำให้ชาวบ้านไม่กล้าจัดงานแสดงหรืองานการละเล่นภายในหมู่บ้านหรืออำเภอ การแสดงมะโย่งทุกวันนี้จึงไม่มีการป่าวประกาศให้ทราบว่าจะมีการจัดแสดง อยู่ในสภาพหลบๆ ซ่อนๆ และที่แสดงอย่างเปิดเผยจะเป็นรูปแบบการแสดงสาธิตให้ชม ปัญหาการสื่อสารด้วยภาษามลายูถิ่นปัตตานี ซึ่งคล้ายกับภาษาถิ่นกลันตัน ทำให้ผู้ชมถูกจำกัดวงแคบ ขาดการอุปถัมภ์จากสังคมใหญ่ คณะนักแสดงจึงไม่เห็นความสำคัญ ที่จะถ่ายทอดการละเล่นมะโย่งสู่รุ่นลูกหลาน

อุปกรณ์สำคัญต่างๆ ในการแสดง “มะโย่ง” จากงานจัดแสดงเรื่อง “มะโย่ง การประชัน
อัตลักษณ์ในภูมิภาคมลายู” ของกลุ่มวิจัยความขัดแย้งและพหุวัฒนธรรม ที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
งานจัดแสดงเล็กๆ ด้วยเสียงและข้าวของสำคัญเกี่ยวกับ “มะโย่ง” ซึ่งจัดเป็นครั้งแรก ที่บริเวณทางเข้า
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เป็นประเด็นความรู้ทางวัฒนธรรมอูษาคเนย์ส่วนหนึ่งของการศึกษาจากกลุ่ม
วิจัยความขัดแย้งและพหุวัฒนธรรม ที่ต้องการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้มาใช้บริการของศูนย์ฯ ให้ทราบ
มากขึ้น มีคำอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของมะโย่งที่น่าสนใจขออนุญาตคัดมาสั้นๆ ดังนี้

“แม้ในปัจจุบันข้อถกเถียงในเรื่องต้นกำเนิดของมะโย่งยังไม่ปรากฏข้อสรุป แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า มะโย่ง (Mak Yong) คือ ศิลปะการร่ายรำพื้นบ้านมลายูประเภทหนึ่ง ซึ่งแพร่หลายทั่วไปในภูมิภาคมลายู (Melayu Nusantara) ครอบคลุมอาณาเขตตั้งแต่บริเวณภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย นอกจากนี้ มะโย่งยังมีความเกี่ยวข้องกับการรำมะโนราห์ในไทยและระบำหน้ากากในอินโดนีเซีย มะโย่ง ในภาษามลายูท้องถิ่นเรียกว่า “เมาะโย่ง” โดยมีที่มาจากคำว่า “มะฮิอัง” (Mak Hiang) ซึ่งหมายถึง แม่โพสพ นักวิชาการท้องถิ่นหลายท่านจึงมีความเชื่อว่ามะโย่งเป็นการละเล่นในสังคมเกษตรซึ่งมักมีการบูชาแม่โพสพหรือขวัญข้าว (Semangat padi) ขณะที่นักทัศนะของคนมลายูโดยทั่วไป มะโย่งเป็นทั้งการร่ายรำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาติควบคู่ไปกับความบันเทิง”

มะโย่งเป็นการละเล่นที่นิยมแพร่หลายนับตั้งแต่ การละเล่นเพื่อความบันเทิง, แก้สะเดาะเคราะห์เนื่องจากถูกเวทมนต์หรือวิญญูณกระทำ, บันเทิงขอให้มียุตร, บูชาครู, การเข้าทรง, การรักษาโรค ฯลฯ

Ghulam-Sarwar Yousof นักวิชาการมาเลเซีย ก็กล่าวถึงมะโย่งว่า พัฒนามาจากความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติหรือผี แต่เดิมแสดงโดยใช้ผู้หญิงเท่านั้น เป็นการแสดงทางพิธีกรรมที่มีความซับซ้อนมากกว่าแค่เพื่อความบันเทิง ผสมผสานระหว่างการทรงเจ้าเข้าผี, การเลี้ยงผี และการร่ายรำ สะท้อนให้เห็นในเนื้อเรื่องของมะโย่งที่มีประเด็นหลักเกี่ยวกับเวทมนต์ และมีเป้าหมายดั้งเดิมเพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องเชื่อมโย่งยังโลกของวิญญูณหรือที่สิ่งสถิตของอำนาจเหนือธรรมชาติ พื้นฐานการแสดงการละเล่นในวันวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่มาจากพิธีกรรมสื่อสารถึงผี เพื่อขอความอุดมสมบูรณ์, ความสงบร่มเย็น, อยู่รอดปลอดภัยไร้โรค หรืออะไรต่างๆ ที่คนคิดว่าผีหรือสิ่งเหนือธรรมชาติมีอำนาจควบคุมให้ดีขึ้นแล้วค่อยๆ ซับซ้อนขึ้นตามสังคมและศาสนาใหม่ จนมีระเบียบแบบแผนเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิงไปด้วยอย่างหนึ่ง แต่ยังมีบทบาทของความศักดิ์สิทธิ์ที่สะท้อนอยู่ในประเพณีพิธีกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับ มะโย่ง การแสดงซึ่งแพร่หลายในบริเวณคาบสมุทรมลายู ที่ผู้คนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม จึงอาจขัดกับหลักศาสนาอิสลามเพราะอิงกับศาสนาผีที่มีมาอยู่ก่อนหน้านั้นแล้วของผู้คนในท้องถิ่น

การแสดงมะโย่งของมาเลเซีย

นอกจากนี้ นักวิชาการยังกล่าวถึง มะโย่ง เป็นศิลปะการแสดงประเภทการแสดงละครที่ปรากฏในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย เป็นศิลปะที่แสดงเรื่องราวโดยมีการขับร้อง การร่ายรำและมีดนตรีบรรเลงประกอบการแสดง การแสดงมะโย่งเป็นการแสดง 2 รูปแบบคือการแสดงเพื่อความบันเทิงและการแสดงเพื่อพิธีกรรม โดยมีปรากฏมายาวนานกว่า 400 ปี โดยเป็นการแสดงที่ใช้ผู้หญิงเป็นตัวเอก ทั้งพระเอกและนางเอก ส่วนตัวตลกใช้ผู้ชาย เรื่องที่ใช้ในการแสดงจะเป็นเรื่องราวของกษัตริย์ ส่วนการแต่งกายจะเน้นไปที่ตัวละครตัวเอก ส่วนตัวประกอบจะแต่งแบบในชีวิตประจำวัน ไม่สวมถุงเท้าและรองเท้า เครื่องดนตรีที่สำคัญคือร็อบบ์หรือที่เรียกว่าซอสามสาย ฆ้อง กลองมลายู ซออระและกอระ (ไม้กรับ)

ที่มา Rahimidin Zahari and Sutung Umar RS. (2011). Mak Yung : The Mystical Heritage. pp. 4,7

ที่มา <http://th.wikipedia.org>

ที่มา เฉลิม มากนวล. ลักษณะไทย ศิลปะการแสดง

การแสดงมะโย่งแบบพิธีกรรม

การแสดงมะโย่งแบบบ้านเทิง

บางกระแสก็เชื่อกันว่าการแสดงมะโย่งในสมัยปัตตานีเป็นรัฐมลายู เป็นการแสดงละครมลายู สำหรับกษัตริย์และเจ้านายระดับสูง เป็นการแสดงที่โปรดปรานของกษัตริย์ปัตตานี และสันนิษฐานว่า เกิดในดินแดนแห่งนี้ราวคริสต์ศตวรรษที่ 17 และเข้าสู่รัฐกลันตันซึ่งต่อมาก็ได้รับความนิยมอย่างเท่าเทียมกัน มะโย่งในยุคนี้เล่นในพระราชวังมีมาตรฐานสูงมีความเป็นเลิศในด้านความประณีตงดงามในราชสำนักปัตตานีและกลันตัน ต่อมามีการยกเลิกอุปถัมภ์ การแสดงมะโย่งจึงเป็นที่นิยมของชาวบ้านในชนบททางชายฝั่งตะวันออกของรัฐกลันตันและตรังกานู ประเทศมาเลเซีย และในจังหวัดปัตตานี ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีปรากฏในชนบทของหมู่เกาะเมดาน (Madan) และหมู่เกาะเรียวลิงกะอินโด (Riau Langga) และในช่วงหลายปีที่ผ่านมานักแสดงและนักดนตรีมีจำนวนที่ลดลงมาก ได้ปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2155 สมัยพระนางเจ้าฮิเณมาเจ้าเมืองปัตตานีได้เชิญชาวยุโรปคนหนึ่งชื่อ ปีเตอร์ ฟลอเรส (Peter Flores) ให้ไปร่วมเป็นเกียรติในงานเลี้ยงต้อนรับผู้ลี้ภัยจากรัฐปาหัง งานดังกล่าวปีเตอร์ไม่ได้ระบุว่าเป็นการแสดงมะโย่ง เพียงแต่เล่าว่า มีการละเล่นอย่างหนึ่งลักษณะการแสดงคล้ายๆ นาฏศิลป์ชวา ผู้แสดงแต่งกายแปลกน่าดูมาก จึงมีผู้สันนิษฐานว่าศิลปะดังกล่าวคือมะโย่ง ซึ่งส่วนใหญ่จัดแสดงในงานเพื่อให้อาคันตุกะได้ชม ดังนั้นจึงถือว่าการแสดงที่เกิดขึ้นในวังปัตตานี เป็นครั้งแรกแล้วจากนั้นแพร่หลายไปทางกลันตัน

มะโย่งถือเป็นการแสดงที่ได้รับอิทธิพลมาจากชวาตั้งแต่ครั้งโบราณ แล้วเป็นที่แพร่หลายในหมู่ชาวมลายูในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ คำว่ามะโย่ง มาจากคำว่า มะ หรือเมาะ แปลว่าแม่ ส่วนโย่งหรือโยง เป็นพระนามของเจ้าหญิงแห่งชวา จึงสันนิษฐานว่า อาจเนื่องจากละครที่เจ้าหญิงทรงคิดขึ้นเป็นครั้งแรกและใช้ผู้หญิงแสดง

ในทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรปัตตานี ประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย สรุปได้ว่า มะโย่งเป็นศิลปะการละครรำล่ายที่ไม่อาจระบุให้ชัดเจนได้ว่าเป็นวัฒนธรรมหลวงหรือวัฒนธรรมราษฎร์ สเวเดนแฮม (Sweetenham) เชื่อว่ามะโย่งไม่ได้มีกำเนิดมาจากราชสำนัก และการแสดงมะโย่งมีขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 สำหรับหลักฐานที่มีอยู่ในปัตตานีปัจจุบันเป็นเพียงคำบอกเล่าจากคณะมะโย่ง ซึ่งเชื่อว่ามะโย่งกำเนิดจากเกาะชวาโดยชนเผ่าบาตักปูเตือ (Batak Putih) บ้างก็เชื่อว่าเกิดที่เมืองปาเล็มบัง ไม่มีมะโย่งคณะใดเชื่อว่าเกิดในอาณาจักรปัตตานี นอกจากนี้มะโย่งมาจากคำว่า “มัคฮิยัง” (Mak-Hiang) แปลว่า แม่โพสพตรงกับชื่อของแม่โพสพของชาวฮินดู-ชวา ว่า เทวีศรี (Dewi Seri) สมัยโบราณชาวมลายูทำขวัญข้าวในอย่างชวา นาไทย บุคคลที่ขาดไม่ได้คือบอร์มอหรือพ่อหมอ ซึ่งหมายถึง หมอผีผู้ทรงวิญญูณเจ้าแม่ เพื่อขอความสวัสดิมงคล ขณะเดียวกันก็มีการร้องรำบวงสรวง ต่อมาภายหลังเป็นการแสดงของชาวบ้านแสดงเป็นเรื่องราว มีการร้องรำและมิดนตรีประกอบ ซึ่งภายหลังได้วิวัฒนาการมาเป็นละครเรียกว่า มะโย่ง ทำให้สันนิษฐานว่ามะโย่งเป็นการละเล่นที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมบูชาธรรมชาติ เป็นการบูชาแม่โพสพหรือบูชาขวัญข้าว นอกจากนี้มะโย่งมีกำเนิดจากลัทธิความเชื่อในภูตผีวิญญูณ และแนวทางการรักษาโรคด้วยวิธีทางไสยศาสตร์ เพราะพบว่ามีผู้ว่าจ้างคณะมะโย่งไปแสดงเพื่อการรักษาโรคของผู้ป่วย

วิวัฒนาการการแสดงมะโย่ง

การแสดงมะโย่งได้ปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2155 สมัยพระนางเจ้าอิเหนา เจ้าเมืองปัตตานีได้เชิญชาวยุโรปคนหนึ่งชื่อ ปีเตอร์ ฟลอเรส (Peter Flores) ให้ไปร่วมเป็นเกียรติในงานเลี้ยงต้อนรับผู้สำเร็จราชการ การแสดงมะโย่งในสมัยก่อนปี พ.ศ. 2500 ได้รับความนิยมมาก มีผู้คนติดต่อให้ไปแสดงตามงานบุญ งานรื่นเริงต่างๆ แม้แต่ช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2515 คนในชุมชนต่างชื่นชอบการแสดงมะโย่ง การชมมะโย่งถือเป็นการพักผ่อนหลังจากทำงานมาทั้งวัน และหน้าโรงมะโย่งยังเป็นจุดนัดพบของหนุ่มสาว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการแต่งงาน แต่หลังจากปี พ.ศ. 2517 การแสดงมะโย่งได้เลิกการแสดงเนื่องจากประชาชน ชุมชน เลิกชมการแสดง เพราะเกิดข้อรังเกียจในการเดินกินรำกิน โดยเฉพาะนักแสดงผู้หญิงเลิกการแสดงกลับไปทำนา กรีดยาง นอกจากนี้ ชาวบ้านศึกษาศาสนาและให้ความสำคัญกับศาสนามากขึ้น และสื่อโทรทัศน์มีแพร่หลายมากขึ้นทำให้น่าสนใจมากกว่าการแสดงมะโย่ง ส่งผลให้มะโย่งขาดรายได้และเลิกการแสดงในที่สุด

การแสดงมะโย่งในปัจจุบัน คณะมะโย่งมีจำนวนน้อยลงมาก เพราะมิได้มีการปรับเปลี่ยนการแสดงให้เข้ากับยุคสมัย เท่าที่มีการแสดงมักเป็นการรักษาโรคที่ถือว่าเป็นโรคทางจิตที่ผู้ป่วยรักษาด้วยแพทย์ปัจจุบันไม่หายขาด จึงจำเป็นต้องจ้างคณะมะโย่งไปรักษา ดังนั้นคณะมะโย่งที่มุ่งการรักษาโรคจะไม่มีชื่อคณะ ส่วนมะโย่งที่แสดงในลักษณะเพื่อความบันเทิง ซึ่งมีไม่ค่อนมากคณะเหล่านี้มักมีชื่อคณะ ส่วนมากมักแสดงโชว์โดยทางหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเชิญไปแสดงในเขตพื้นที่ต่างๆ ซึ่งการแสดงแบบนี้มักจะตัดทอนบางช่วงของการแสดง โดยมากมักตัดส่วนของการแสดงเป็นเรื่องราวออกเพราะการแสดงเป็นเรื่องต้องใช้เวลานานมากขึ้นต่ำถึง 3 ชั่วโมง หรือไม่ก็ปรับเวลาให้สั้นลง เพื่อ

ไม่ทำให้คนดูเบื่อหน่ายมาก ทั้งนี้ผู้ชมที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่กลับมองว่ามะโย่งเป็นการแสดงชุดศาสนา เพราะดนตรีที่ใช้ในศาสนามีเพียงกลองเท่านั้นที่ไม่ขัดหลักศาสนา

วิวัฒนาการด้านการแต่งกาย

การแต่งกายของนักแสดงจะแตกต่างกันไปตามบทบาทที่ได้รับของตัวละคร ส่วนใหญ่จะเน้นการแต่งกายของเปาะโย่งเป็นสำคัญ ทั้งนี้มีการสวมมงกุฏเพื่อบ่งบอกฐานะกษัตริย์ โดยเริ่มแรกจะสวมมงกุฏแบบวงแหวน ต่อมาพัฒนามาเป็นมงกุฎวงแหวนเพื่อยอดแหลม ส่วนการแต่งกายแต่งแบบอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายู ซึ่งในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้แสดงเปาะโย่งจะสวมเสื้อในนางทับด้วยกรองคอ ต่อมาหลังสงครามโลกก็ได้มีการปรับเปลี่ยนมาสวมเสื้อแขนสั้น กางเกงขายาว นุ่งโสร่งทับกางเกงอีกชั้น รัดเข็มขัด เหน็บกริช ส่วนนักแสดงมะโย่งจะสวมเสื้อก๊อบายา บางคณะสวมกะบายาบาง ลักษณะทั่วไปของเสื้อจะเป็นเสื้อรัดรูปแขนยาว นุ่งคู่กับผ้าปาเต๊ะหรือผ้าซากิตยาว กรอมเท้า สำหรับนักแสดงดาอัง-ดาอัง จะแต่งกายคล้ายๆ มะโย่งแต่เรียบง่ายกว่า คือเนื้อผ้าธรรมดา นอกจากนี้ การแต่งกายของตัวตลกในอดีตเริ่มจากการไม่สวมเสื้อ สวมหน้ากาก ต่อมาจะแต่งตัวแบบชายไทยเชื้อสายมลายูทั่วไป คือไม่สวมหน้ากาก นุ่งโสร่ง สวมเสื้อแขนสั้นและสวมเสื้อก๊อบายา บางคนมีผ้าพาดไหล่ และบางคนใช้ผ้าพันศีรษะ สำหรับการแต่งกายของนักดนตรี มักแต่งแบบเรียบง่าย ส่วนมากเป็นชุดที่สวมใส่ในชีวิตประจำวัน

การแต่งกายในปัจจุบัน ยังคงยึดรูปแบบการแต่งกายจากอดีต เน้นการแต่งกายของเปาะโย่งเป็นสำคัญ โดยแต่งชุดสลิ้น ประกอบด้วยเสื้อแขนสั้น กางเกงขายาว และผ้าโสร่งคาดทับ ส่วนกรองคอและมงกุฏมีการตกแต่งให้สวยงามขึ้น โดยเฉพาะมงกุฏมีการปักเลื่อมและติดพู่ไหมเล็กๆ รอบมงกุฏในการแสดงมะโย่งแบบพิธีกรรม

การแต่งกายของดาอัง-ดาอัง จะแต่งแบบชีวิตประจำวัน เน้นความเรียบง่าย คือสวมเสื้อยืด กางเกงขายาว ผ้าคลุมศีรษะ

การแต่งกายของตัวตลกจะแต่งแบบชีวิตประจำวัน คือสวมเสื้อยืด หรือเสื้อเชิ้ต กางเกงขายาว ผ้าพาดไหล่ สำหรับการแต่งกายของนักดนตรี มักแต่งแบบสวมใส่ในชีวิตประจำวัน คือ สวมเสื้อยืด หรือเสื้อเชิ้ต สวมเสื้อวอร์มแขนยาว กางเกงขายาว

สำหรับการแสดงมะโย่งแบบบันเทิง มักเน้นการแต่งกายที่สวยงามของตัวแสดงอื่นๆ แม้กระทั่งนักดนตรี อาทิ

มะโย่ง จะสวมใส่ชุดพื้นเมืองบาง

พราน จะแต่งกายแบบชายมลายูคือสวมชุดสลิ้นและผ้าคลุมศีรษะ

นักดนตรีจะใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว และสวมหมวกหรือใช้ผ้าโพกศีรษะ

ทั้งนี้ สิ่งที่นักแสดงทุกคนไม่ว่าจะเป็นการแสดงมะโย่งแบบพิธีกรรมหรือแบบบันเทิงมีลักษณะรูปแบบเดียวกันคือไม่มีสวมรองเท้าและถุงเท้าเมื่อทำการแสดง

วิวัฒนาการด้านเครื่องดนตรีและเพลง

เครื่องดนตรีและเพลงในอดีตมีจำนวนเครื่องดนตรีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับนักดนตรีของแต่ละคน โดยมากจะประกอบด้วยร็อบบ์ ก๊อแน 1 คู่ ฆ้อง 1 คู่ กรับหรือแตระ และปี่ สำหรับเพลงที่ใช้จะมีทั้งเพลงดำเนินเรื่อง คือมีเนื้อร้องบรรยายเป็นเรื่องราว และเพลงประกอบเรื่องซึ่งเป็นเพลงที่สามารถตัดออกได้ เพลงส่วนใหญ่ผู้หญิงเป็นผู้ร้อง ส่วนตัวตลกจะร้องประมาณ 2-3 เพลง ผู้ร้องจะเปล่งเสียงออกมาอย่างเต็มที่ ส่วนดนตรีบรรเลงคลอตาม

เครื่องดนตรีและเพลงในปัจจุบัน ยังคงยึดรูปแบบดั้งเดิมไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับคณะการแสดงแบบพิธีกรรม จะมีตั้งซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ทางคณะเชื่อว่าเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษ จำเป็นต้องนำไปแสดงทุกครั้ง นอกจากนี้เครื่องดนตรีของมะโย่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำพิธีไหว้ครู โดยบอร์มจะต้องทำพิธีร็อบบ์ ปี่ และก๊อแน ก่อนแล้วจึงมอบนักดนตรีเพื่อบรรเลง หากเครื่องดนตรีชิ้นใดไม่มีผู้บรรเลงก็ต้องวางไว้กับเครื่องเช่น

รูปแบบบันเทิงนั้นเครื่องดนตรีบรรเลงการแสดงมะโย่งยังคงยึดปฏิบัติดั้งเดิม แต่มีการนำเอาเครื่องดนตรีโนราเข้ามาใช้ในการแสดงช่วงตาริร่ากำ โดยผู้บรรเลงร็อบบ์จะเป่าปี่ ผู้ตีอึบูก๊อแนจะตีกลองตุ๊ก และผู้ที่ตีอาเนาะก๊อแนจะตีทับ เมื่อบรรเลงช่วงตาริร่ากำจบทั้งสามคนก็กลับมาบรรเลงเครื่องดนตรีมะโย่งเหมือนเดิม ในส่วนประกอบพิธีไหว้ครูไม่มีการนำเครื่องดนตรีไปทำพิธีมีเพียงการมอบเทียนให้ไปติดที่ขาของฆ้องเท่านั้นรูปแบบบันเทิงนั้นเครื่องดนตรีบรรเลงการแสดงมะโย่งยังคงยึดปฏิบัติดั้งเดิม แต่มีการนำเอาเครื่องดนตรีโนราเข้ามาใช้ในการแสดงช่วงตาริร่ากำ โดยผู้บรรเลงร็อบบ์จะเป่าปี่ ผู้ตีอึบูก๊อแนจะตีกลองตุ๊ก และผู้ที่ตีอาเนาะก๊อแนจะตีทับ เมื่อบรรเลงช่วงตาริร่ากำจบทั้งสามคนก็กลับมาบรรเลงเครื่องดนตรีมะโย่งเหมือนเดิม ในส่วนประกอบพิธีไหว้ครูไม่มีการนำเครื่องดนตรีไปทำพิธีมีเพียงการมอบเทียนให้ไปติดที่ขาของฆ้องเท่านั้น

องค์ประกอบการแสดง

ผู้แสดง

นักแสดงชาย 2 คน

นักแสดงหญิง 4 คน

นักดนตรี 7 คน

การแต่งกาย

มงกุฎ (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

เสื่อ,ลา (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

เข็มขัด (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

ผ้าถุง (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

กางเกง (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

อาวูธ (ชุดแต่งกายนักแสดง / เปาะโย่ง)

ศิระชะ (ชุดแต่งกายนักแสดง / มะโย่งและปุตริมะโย่ง)
 เสื่อ,สไบ (ชุดแต่งกายนักแสดง / มะโย่งและปุตริมะโย่ง)
 ผ้านุ่ง (ชุดแต่งกายนักแสดง / มะโย่งและปุตริมะโย่ง)
 ศิระชะ (ชุดแต่งกายนักแสดง / พรานหนุ่ม/พรานแก่)
 เสื่อ (ชุดแต่งกายนักแสดง / พรานหนุ่ม/พรานแก่)
 ผ้านุ่ง (ชุดแต่งกายนักแสดง / พรานหนุ่ม/พรานแก่)
 กางเกง (ชุดแต่งกายนักแสดง / พรานหนุ่ม/พรานแก่)
 อาวุธ (ชุดแต่งกายนักแสดง / พรานหนุ่ม/พรานแก่)

เครื่องดนตรี

กลองทน (เครื่องตี : เครื่องดนตรีพื้นบ้าน)
 โหม่ง (เครื่องตี : เครื่องดนตรีพื้นบ้าน)
 รือบบ (เครื่องสี : เครื่องดนตรีพื้นบ้าน)
 ฆ้อง (เครื่องตี : เครื่องดนตรีพื้นบ้าน)

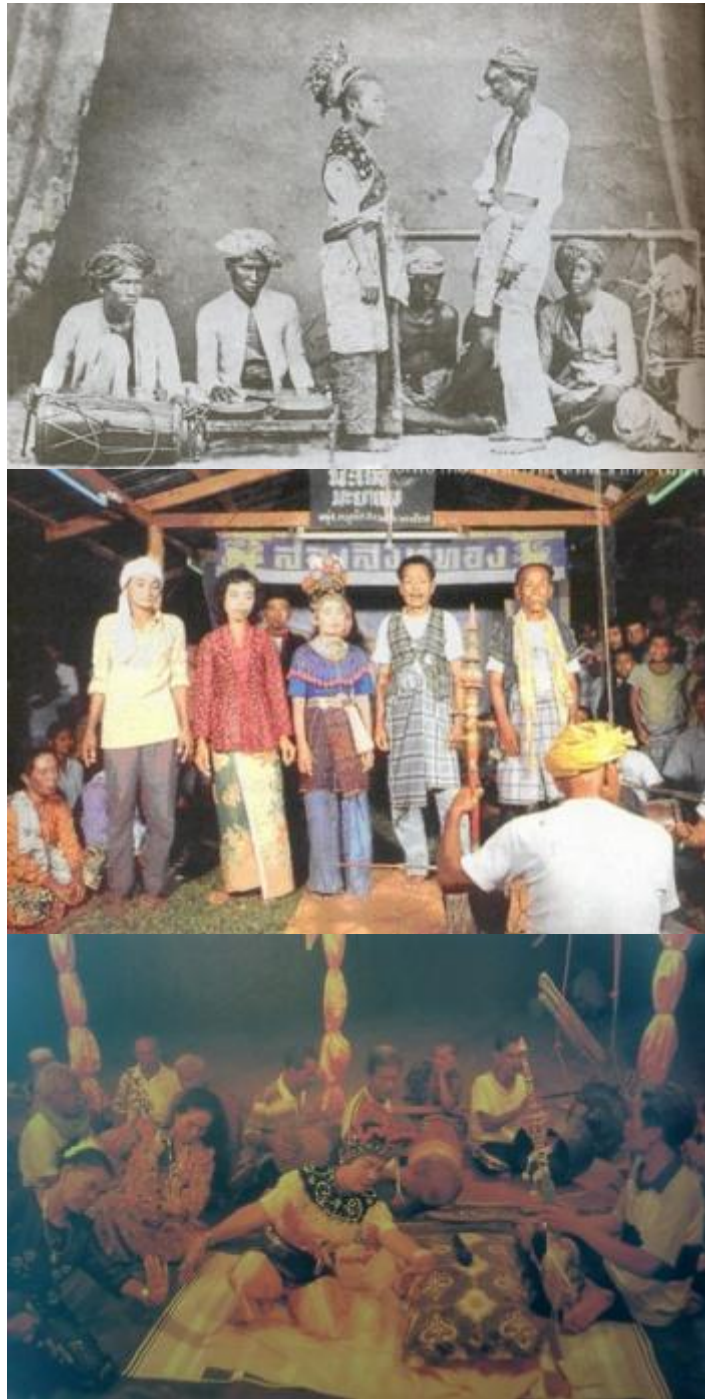

การแต่งกายสำหรับการแสดงมะโย่งมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้วัฒนธรรมมะโย่งของคนมลายูนี้กำลังจะสูญหายไปเนื่องจากไม่ได้รับการอนุรักษ์จากผู้คนบางกลุ่ม แต่ก็ยังมีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่กำลังสนใจและอนุรักษ์ไว้อยู่ เพื่อให้ลูกหลานรุ่นหลังได้ศึกษาวัฒนธรรม มะโย่งนี้ของคนมลายูสืบไป

แนวคิด

ปัจจุบันมะโย่งหรือหมาโย่ง เป็นการส่งเสริมการเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิม มีลีลาการแสดงคล้ายคลึงกับโนรา่มาก แสดงเพื่อความบันเทิงและเพื่อใช้บนหรือสะเดาะเคราะห์ เนื่องจากถูกเวทมนต์คาถาหรือถูกวิญญาณศักดิ์สิทธิ์กระทำ ทั้งนี้โดยการแนะนำของ "มะตือรี" (การทรงเจ้า) บางครั้งก็มีการเล่นใช้บนธรรมดา เช่น การขอมีบุตรชาย บุตรหญิง เล่นบูชาครูศิลปิน ประจำปี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2527. สมบัติไทยมุสลิมภาคใต้. หน้า 85
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. 2542. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดปัตตานี. หน้า 106-178
- นุริยัน સાલે. 2542. สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้. หน้า 5934-5935
- เฉลิม มากนวล. 2551. ลักษณะไทย ศิลปะการแสดง.
- Zainal Abiddin Tinggal. 1998. The Dance of Asian. pp. 104
- Wendy Moore. 1998. West Malaysia and Singapore. pp. 126-127
- Patrician Ann Matusky ; Sooi Beng. 2004. The Music of Malaysia : The Classical Folk
and Syncretic Traditions. p. 35